

«Այբ» ավագ դպրոց

ՔԻՄԻԱ

Քննաշրջան՝ 2023 թ., ապրիլ
Տևողություն՝ 1 ժամ 15 րոպե

«Այբ» ավագ դպրոց

ԳՃԱԿՈՐ

ՈՒՇԱԴԻՐ ԿԱՐԴԱԼ ԱՅՍ ՈՒՂԵՅՈՒՅՑԸ

Բոլոր պատասխանները գրել այս քննաթերթիկի մեջ՝ համապատասխան տեղերում:

Գրել մուգ կապույտ կամ սև գրիչով:

Պետք է պատասխանել **բոլոր** հարցերին:

Թույլատրվում է գործածել էլեկտրոնային հաշվիչ:

Դիագրամների կամ գրաֆիկների համար կարելի է գործածել HB տեսակի մատիտ:

Քննության վերջում բոլոր թղթերը հավաքել և հանձնել մեկ տրցակով:

Քննաթերթիկը բաղկացած է երկու մասից՝

Ա – Ընտրովի պատասխանով հարցեր

Բ – Կառուցվածքավորված հարցեր:

Յուրաքանչյուր հարցի հնարավոր առավելագույն միավորը նշված է հարցի վերջում՝ աջ կողմում, փակագծի մեջ:

Հարցերի միավորների ընդհանուր քանակը **32** է:

Այս փաստաթուղթը բաղկացած է 11 տպագիր և 1 դատարկ էջերից:

Մաս Ա – Ընտրովի պատասխանով հարցեր

(Պատասխանները լրացնել ստորև ներկայացված Պատասխանների աղյուսակում)

Ցուցումներ

Ցուրաքանչյուր պատասխան նշել մեկ խաչաձև նշանով:

Օրինակ՝

էթե 1-ին հարցի համար

B-ն ճիշտ պատասխանն է, ապա պատասխանների աղյուսակում նշել դա հետևյալ կերպ.

	A	B	C	D
1		X		

Համոզվել, որ պատասխանը նշված է համապատասխան հարցի դիմաց:

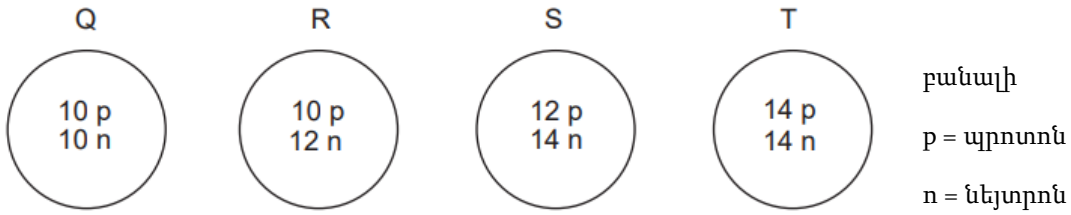
Ջնջել այն պատասխանները, որոնք անհրաժեշտ է փոխել:

Պատասխանների աղյուսակ

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				

	A	B	C	D
6				
7				
8				
9				
10				

1. Դիագրամները ներկայացնում են չորս տարբեր ատոմների միջուկներ:

Ո՞ր երկու ատոմներն են հանդիսանում մեկը մյուսի իզոտոպներ:

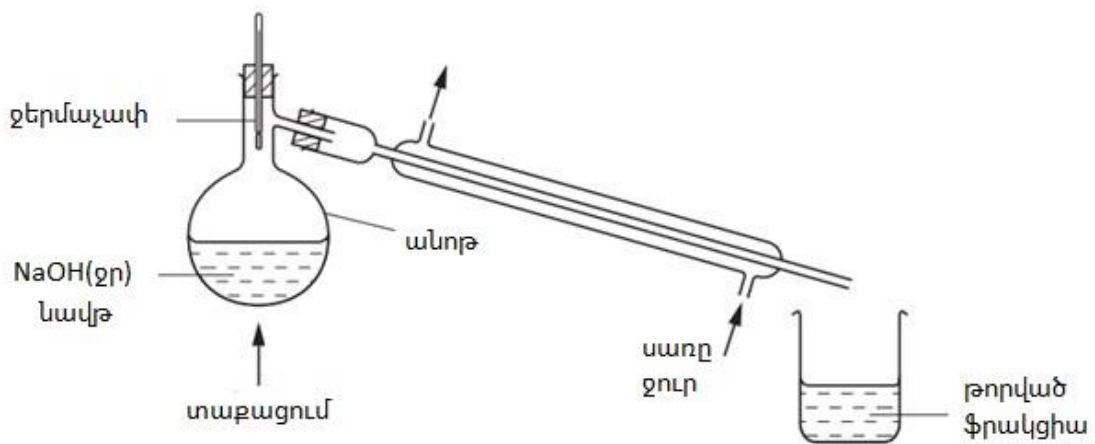
A Q և R

B Q և T

C R և S

D S և T

2. Ուսանողը հավաքել է նավթի տարբեր հեղուկ ֆրակցիաների բաժանման սարք:

Ինչու՞ է բաժանման այս մեթոդը աշխատում:

Նավթում առկա հեղուկները ունեն տարբեր

A եռման ջերմաստիճաններ

B խտություններ

C ֆունկցիոնալ խմբեր

D հալման ջերմաստիճաններ

3. Ի՞նչն է փոխվում, երբ ատոմից առաջանում է իոն:

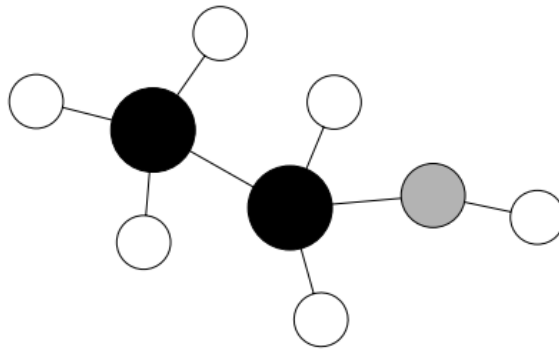
A միայն էլեկտրոնների թիվը

B միայն նեյտրոնների թիվը

C միայն պրոտոնների թիվը

D ն՝ պրոտոնների, ն՝ նեյտրոնների թիվը

4. Տրված դիագրամը իրենից ներկայացնում է ածխածին, ջրածին և թթվածին պարունակող մոլեկուլի մոդել:

Որքա՞ն է յուրաքանչյուր տարրի ատոմների թիվը մոլեկուլում:

	ածխածին	ջրածին	թթվածին
A	1	6	2
B	2	5	1
C	2	6	1
D	6	2	1

5. Փորձանոթի մեջ, որում առկա է pH=4-ով նոսր ձմբական թթու, ավելացվել է ջուր:

Որքա՞ն կարող է լինել առաջացած լուծույթի pH-ի արժեքը:

A 8

B 6

C 4

D 2

6. Մագնեզիումը, որը գտնվում է պարբերական համակարգի երկրորդ պարբերությունում ձախ հատվածում, ունի ավելի շատ մետաղական հատկություններ, քան քլորը, որը գտնվում է նույն պարբերության աջ հատվածում:

Ո՞րն է դրա պատճառը:

Մագնեզիումը ունի

A ավելի քիչ էլեկտրոններ

B ավելի քիչ պրոտոններ

C ավելի քիչ լրիվ լրացված էլեկտրոնային շերտեր

D ավելի քիչ արտաքին շերտի էլեկտրոններ

7. Աղյուսակը տալիս է տեղեկություններ երեք՝ P, Q և R մետաղների ռեակցիոնունակության մասին:

մետաղ	փոխազդեցություն օդի հետ	փոխազդեցություն ջրային գոլորշու հետ	փոխազդեցություն նոսր քլորջրածնական թթվի հետ
P	այրվում է կայծեր տալով	առաջացնում է օքսիդ	առաջացնում է ջրածին
Q	դանդաղորեն առաջացնում է օքսիդ	չի փոխազդում	չի փոխազդում
R	դանդաղորեն առաջացնում է օքսիդ	չի փոխազդում	առաջացնում է ջրածին

Ո՞րն է P-ի, Q-ի և R-ի միջև առկա ռեակցիոնունակության օրինաչափությունը:

	ամենառեակտիվ $\longrightarrow$ նվազագույն ռեակտիվ		
A	P	Q	R
B	P	R	Q
C	Q	R	P
D	R	Q	P

8. Պղնձի(II) սուլֆատի՝ CuSO_4 , հարաբերական մոլեկուլային զանգվածը՝ Mr, 159.6 է:

Ո՞րքան է 319.2գ պղնձի(II) սուլֆատում առկա ծծմբի զանգվածը:

A 32.1

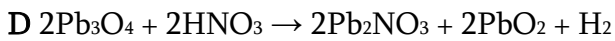
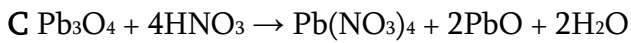
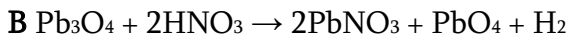
B 64.2

C 128.4

D 256.8

9. Pb_3O_4 օքսիդը փոխազդում է նոսր ազոտական թթվի հետ, առաջացնելով կապարի(II) նիտրատ, կապարի(IV) օքսիդ և մեկ այլ վերջանյութ:

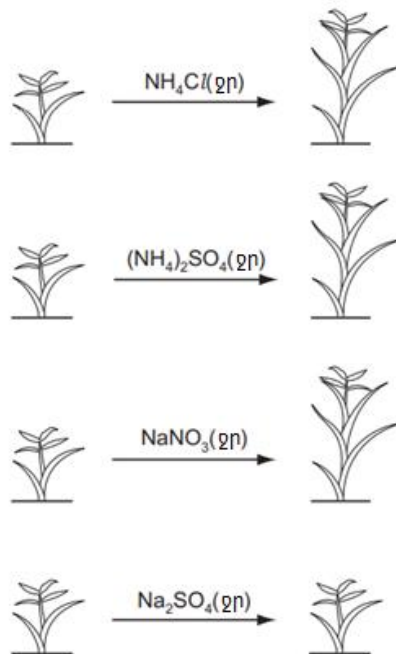
Ո՞րն է ռեակցիայի հավասարումը:

10. Դիագրամը պատկերում է չորս բույսերը աճը:

մինչև օգտագործումը

օգտագործումից հետո

Ո՞ր տարրն է գործում որպես պարարտանյութ:

A Cl

B N

C Na

D S

Մաս Բ – Կառուցվածքավորված հարցեր

11. Երբ անձրևաջուրը հոսում է ժայռերի միջով, այն իր մեջ լուծում է որոշ հանքանյութեր:

Այդ ջուրը, որը շաղկվում է որպես խմելու ջուր, կոչվում է հանքային ջուր:

Աղյուսակը ցույց է տալիս մեկ լիտր հանքային ջրում առկա իոնները:

իոնի անվանում	իոնի բանաձև	մեկ լիտր ջրում իոնի զանգվածը/միլիգրամ
կալցիում	Ca ²⁺	10
քլորիդ	Cl ⁻	8
հիդրոկարբոնատ	HCO ₃ ⁻	64
նատրիում	Na ⁺	8
սուլֆատ	SO ₄ ²⁻	7

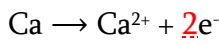
(ա) Ի՞նչ է նշանակում *իոն* տերմինը:

լիցքավորված մասնիկ/ լիցքավորված ատոմ/ լիցքավորված ատոմների խումբ.....[1]

(բ) Ո՞ր դրական իոնի կոնցենտրացիան (մգ · լ⁻¹) է ամենամեծը ջրի այս նմուշում:

կալցիում/Ca²⁺.....[1]

(գ) Լրացրեք հետևյալ հավասարումը, ցույց տալու համար, թե ինչպես է կալցիում իոնը առաջանում կալցիումի ատոմից:

[1]

(դ) Երբ հանքային ջրի նմուշը ամբողջությամբ գոլորշիացնում են, առաջանում են տարբեր միացություններ: Այդ միացություններից մեկը կալցիումի քլորիդն է:

Առաջարկեք երկու այլ միացությունների անվանումներ, որոնք կարող են առաջանալ:

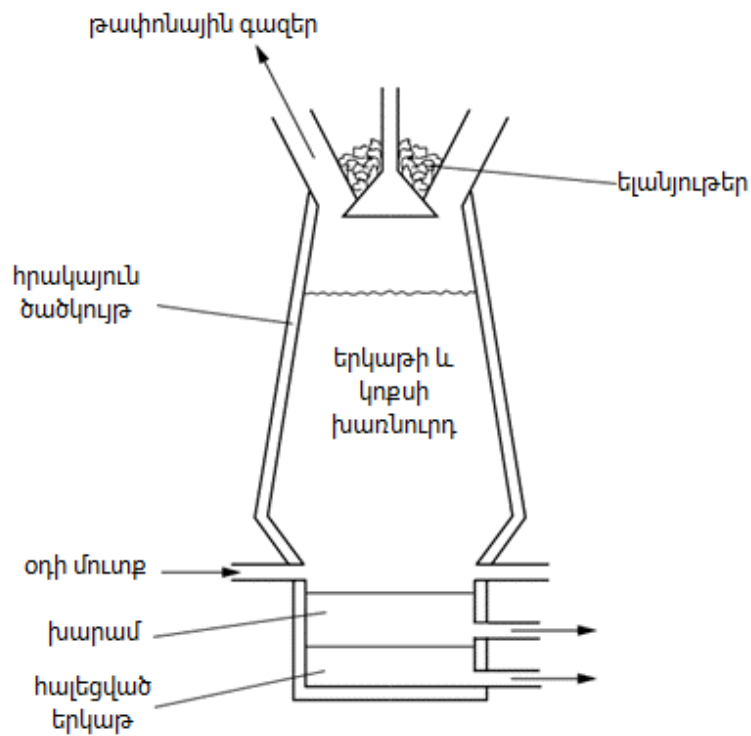
միացություն 1 կալցիումի հիդրօքսարբոնատ/ կալցիումի բիկարբոնատ/ կալցիումի սուլֆատ/ նատրիումի քլորիդ/ նատրիումի հիդրօքսարբոնատ/ նատրիումի բիկարբոնատ/ նատրիումի սուլֆատ.....[1]

միացություն 2 կալցիումի հիդրօքսարբոնատ/ կալցիումի բիկարբոնատ/ կալցիումի սուլֆատ/ նատրիումի քլորիդ/ նատրիումի հիդրօքսարբոնատ/ նատրիումի բիկարբոնատ/ նատրիումի սուլֆատ .....[1]

(Ընդհամենը՝ 5 միավոր)

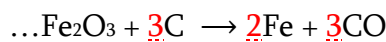
12. Երկաթը արդյունահանվում է հանքանյութից՝ հեմատիտից:

Երկաթի հանքանյութը կոքսի հետ միասին լցնում են դոմնային վառարանը և տաքացված խառնուրդի վրա անընդհատ օդի հոսք է միացվում:

(ա) Վառարանի վերևի հատվածում երկաթի(III) օքսիդը վերականգնվում է ածխով:

(i) Հավասարեցնել այս ռեակցիայի հավասարումը:

[1]

(ii) Բացատրել վերականգնում տերմինի իմաստը:

միացությունից թթվածնի հեռացում/ օքսիդացման աստիճանի մեծացում/ էլեկտրոնների ավելացում.....[1]

(բ) Աղյուսակը ցույց է տալիս դոմնային վառարանից դուրս եկած թափոնային գազերի բաղադրությունը:

գազ	գազի տոկոսային բաժինը խառնուրդում
ածխածնի դիօքսիդ	12
ածխածնի մոնօքսիդ	24
ջրածին	4
ազոտ	60

Ջրածինը թափոնային գազերի մեջ առաջացել է տաք ածխածնի և ջրային գոլորշու փոխազդեցությունից:

Վառարանի վերևից լցված ելանյութերի մեջ առկա չէ ջուր:

Առաջարկեք, թե որն է ջրի աղբյուրը:

ող.....[1]

(Ընդհամենը՝ 3 միավոր)

13. Բերված են երրորդ պարբերության տարրերը և դրանց որոշ բնութագրական օքսիդացման աստիճաններ :

Տարր	Na	Mg	Al	Si	P	S	Cl	Ar
Օքսիդացման աստիճան	+1	+2	+3	+4	-3	-2	-1	0

(ա) (i) Ինչու՞ են օքսիդացման աստիճանները մեծանում նատրիումից սիլիցիում շարքում:

Էլեկտրոնների քանակը մեծանում է/ ամբողջովին լրացված էլեկտրոնային շերտից բացի կան նաև այլ էլեկտրոններ/ էլեկտրոնների քանակը, որոնք պետք է կորցնել/ ընդունել հստակ օրինակներ.....[1]

(ii) Երրորդ պարբերությունում չորրորդ խմբից հետո օքսիդացման աստիճանները բացասական են և բացարձակ արժեքով փոքրանում են:

Բացատրել թե ինչու է դա տեղի ունենում:

միացնում են էլեկտրոններ և պարբերությունում շարժվելիս էլեկտրոնների քանակը, որն անհրաժեշտ է միացնել փոքրանում է/ արտաքին շերտի էլեկտրոնների քանակը մեծանում է .....[2]

(բ) Հետևյալ միացությունները պարունակում են երկու տարր: Դուրս բերեք դրանց բանաձևերը:

այլումինի սուլֆիդ Al_2S_3 ..... [1]

սիլիցիումի ֆոսֆիդ Si_3P_4 ..... [1]

(գ) Համապատասխանեցրեք երրորդ պարբերության տարրերը բնութագրերին:

(i) Ունի ադամանդին նման կառուցվածք:

սիլիցիում/ Si.....[1]

(ii) Բուռն փոխազդում է սառը ջրի հետ, առաջացնելով 14 pH-ով լուծույթ:

նատրիում/ Na.....[1]

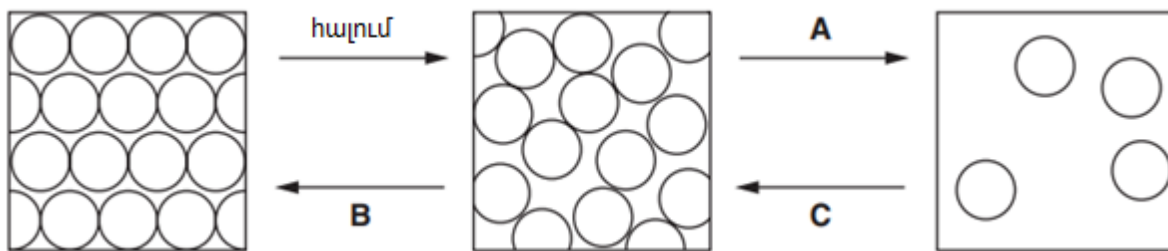
(iii) Այն ունի XO_2 բանաձևով գազային օքսիդ, որը թթվային բնույթի է:

ծծումք/ S/ քլոր/ Cl.....[1]

(Ընդհամենը՝ 8 միավոր)

14. Նյութի ագրեգատային վիճակներն են պինդը, հեղուկը և գազը:

Միեմայում ցույց է տրված մոլեկուլների դասավորվածությունը նշված երեք ագրեգատային վիճակներում:

(ա) Տալ պիտակավորված ֆազային անցումների անվանումները:

A գոլորշիացում/ եռում.....[1]

B սառեցում/ պնդացում.....[1]

C կոնդենսում/ հեղուկացում.....[1]

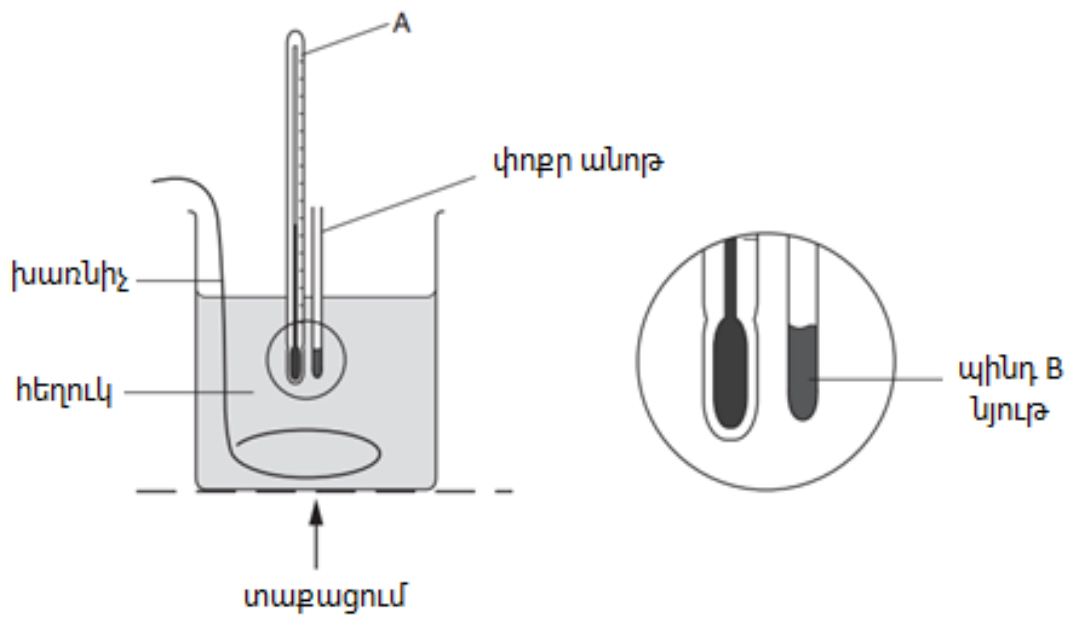
(բ) A, B և C անցումներից ո՞րն է ջերմակլանիչ:

Բացատրել պատասխանը:

A; միջմոլեկուլային փոխազդեցությունները հաղթահարելու համար անհրաժեշտ է էներգիա/ ջերմություն է ստանում.....[2]

(գ) Ներքևի սխեմայում պատկերված է պինդ նյութերի հալման ջերմաստիճանի որոշման պարզ կառուցվածքով սարք:

Տարայում առկա հեղուկը դանդաղորեն տաքացվում է և B նյութի հալման ջերմաստիճանը գրանցվում է:

Գրել սարքի A պիտակով մասի անվանումը:

ջերմաչափ.....[1]

(Ընդհամենը՝ 6 միավոր)